

Megjelent a testnevelési csucsszervezetről szóló rendelet

Megszűnik az Országos Testnevelési Tanács és a testnevelési alap — Országos sportközpontot és nemzeti sportbizottságot állítanak fel

Budapest, július 31. Kormányzó urunk a magyar ifjúság iránt mindenkor megnyilvánuló atyai szeretetével életre hívta a magyar ifjúság honvédelmi nevelésének és testnevelésének egységesítésére vonatkozó miniszteri rendelkezéseit. Vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter és dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter kiadták az ifjúság honvédelmi nevelésének és testnevelésének egységesítéséről szóló rendeletet, amely a Budapesti Közlöny augusztus 1-i számában lát napvilágot. A hivatkozott rendelet kimondja, hogy az ifjúság honvédelmi nevelését és testnevelését egységesen kell vezetni és irányítani. Az egységes vezetést és irányítást az ifjúság honvédelmi nevelésének és testnevelésének országos vezetője látja el. Az országos vezetőt a honvédelmi miniszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszter együttes előterjesztésére a kormányzó úr nevezi ki és menti fel. Az ifjúsági vezetőképzésben a magyar cserkészlet is közreműködik. A levante intézmény egyesületi jellegű szervezetei felett az egyesületi és felügyeleti jogot a honvédelmi miniszter, a társadalmi sportegyesület és egyesületi jellegű szervezetei felett a vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolja az országos vezető útján. A társa-

dalmi sportegyesületek megalakulásának és működésének szabályait, továbbá a sportszervezetek szervezését és az ezek irányításához szükséges szervezetet a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletben állapítja meg. Az Országos Testnevelési Tanács e rendeletnek hatálybalépésével megszűnik. Vagyona az államra száll át és testnevelési és sportcélokra a vallás- és közoktatásügyi miniszter kezelésébe kerül. Az országos testnevelési alap 1941. szeptember 31. napján megszűnik. Az alap keretében előirányzott kiadások és bevételek 1942. január 1. napjától kezdve az állami költségvetésbe illesztendő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a társadalmi sport, valamint a sportszervezetek és sportegyesületek ügyeinek intézésére országos sportközpontot állít fel, amelyet beillesztenek a vallás- és közoktatásügyi ügyi minisztérium hivatali szerkezetébe. Az országos sportközpont mellett nemzeti sportbizottság működik. A bizottság tagjait a sportszervezetek tagjai és a sportügy szakkérdéseiben kiváló szakismerettel rendelkező más személyekből a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki. A rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. (MTI)

Beszélgetések a szegedi fákról

III. Nem nőnek az égig, csak megöregszenek

(A Délmagyarország munkatársától) Szegednek van néhány, laikus szemmel nézve, szép fája: Az arányos szabályossággal nőtték gondoljuk, amelyek ága egyenletesen tárul ki, mintha élő kar volna, aztán folytatólag is kifejezte létezésével különös kedvtelését a természet. Olyan szépek minden részletükben és gyönyörűségeikben, akárcsak a megfelelő embertípusok. Lehet-e szebb valami, mint egy remekbe szökent diófa, vagy egy klasszikus nőalak, amelynek tökéletességét — akármilyen nehezükre essek — még a nők is elismerik? Az arany itt is a fő, az egészséges lombozat megoszlása díszítésként, ékességként. Kis gallyak a finom ujjak, — ruzs, bocsánat, nincs rajtuk, mert ha rá is száll a vörösbegy, még nem jelent állandóságot s hamar tovább repül.

A JEGENYEFÁK

Mintha testőr-sort állanának a tanyákon, — kár, hogy nem minden gazda szereti. Túl a Dunán ezek kerítik körül a kis birtokokat is, nem csak a nagyokat. Külön vár mindegyik és nem obégnak a gazdáknak, hogy jaj, árnyék eset a búzámra, 30 literrel kevesebb mák fog teremni. A tölgyfaerdő, a bükkös, mennyi szépséget takar, ahol fűtősen, lombosan, cirógatva egymást, alétlan borulnak össze a fák. Mikor pedig jön az elmulás, milyen ringva, tánclepcsőben érkeznek a földre a levelek! Muzsika is kíséri haláltáncukat, a szél dudolja hozzá a nótát. Hát arra gondolsz-e ember, amíg a gőzfűrészbolvogtatja meg idegrendszered megmaradt tépett részleteit az utcán, hogy azon a fahasábon rigó fűtyült még a tavaly nyáron s míg kályhádban téli alkonyatokon duzzsol a tűz, nem a régi nyarak melódiáit próbálgatja ismételni a hajdani bükk?

HANY SZEP FA VAN SZEGEDEN?

— egyszer nekiindulunk és őssejrzük valamennyit. Most csak nagyjából említünk meg néhányat, amik feltűnnek akárkinek. Talán a legimpozánsebb a Stefánián, azon a kis utacskán, amely a vártól felfelé vezet két tekintélyes öreg tölgy. Mintha régi házközösség családfelei lennének, úgy borítanak el mindent a figyelmükkel, méreteikkel. Egész építkezési rendszer van a fejlődésükben, kiépítettségükben, — nem hideg rendszeresség, amely merevvé válik más téren is — hanem meleg, rokonszenves hangulat s még az apró szabálytalanság is szép bennük, mert harmóniába olvad át. Nem tud elbájoló lenni egy fityos orr is, habár csak a hamvas ifjúság éveiben?

A Széchenyi-téren a városháza előtt a rendezéskor átültették gyökerestül egy nagylevelű

hársfát a tér másik szélére, körülbelül egyvonalba. A fák hívei sokáig aggodalmaskodva lesték, mi lesz a sorsa? Hát meghonosult, épp olyan szép és formás, mint amilyen azelőtt volt.

Ujszegeden is van néhány műretek. A baloldali bejárat közelében, a lombalagut során olyan fát látni, amely nem felfelé kívánt terjeszkedni, hanem oldalt eregette az ágait, messzire elnyulva, mintha a gyerekeket hívna, hogy itt a természetes tornaszor, kapaszkodjatok fel rám. De a háziasszonyokat is figyelmezteti, soha különbszönyegporolásra való alkalmatosságot, mint amit én kínálok!

Körülbelül a főút felén, túl az orgonabokron, a rózsafás tükörben pedig egy különös idegen fa élvezi a szegedi vendégszeretetét. A tudományos neve Ginkgo biloba.

HAZAJA KINA ÉS JAPAN,

átmenet a túlelelűek és a lomblevelűek közt. Nem annyira szabadon találni, mint kertekben és parkokban. Egyik érdekessége, hogy levelerei mind a töből indulnak ki. Egyébként kétféle. Külön fán van a him és külön fán a nő-virág. Az ujszegedi fa him-virágú.

Kiss Ferenc tanítása szerint Szeged, néhány természetes uton megtelepült kisebb fehérnyárcsoporton kívül, a történelmi ilőkben teljesen fátlan volt. A homokon feltárt kőkorszakbeli és népvándorlási tűzhelyek egyikén sincs nyoma a fával való tüzelésnek. Hogy mivel tüzeltek akkor? Náddal, törmelékkel, ganéjjal.

De számon tartja Kiss Ferenc a fa-Matuzsálemeket is, a természet ritka emlékeit. Az egyik ilyen fehérnyárfát még Kállay Albert főispán nevezte el »Kiss Ferenc fájának«. A rivói síványon van, körülbelül 185—188 éves, de már a pusztulással viaskodik. A legutolsó méréskor 26 méter volt a magassága, átmérője 176 centiméter. A korona átmérője 17 méter.

140 ÉVESNÉL IDŐSEBB

a közgyűlés által elnevezett »Kiss Ferenc erdőészaki szélén levő »Galambos fa«. Szintén fehérnyár. Magassága 22 méter, átmérője mell magasságban 136 centiméter. A korona átmérője 19 méter. Régebben orvos galambok fészkeltek rajta, innen kapta a nevét. 1889 júliusában alaposan megtépázta egy példátlan vihar, derékvastagságú gallyakat verte le róla.

Körülbelül 130 éves az alsóásothalmi erdőben levő fehérnyárfa, mely a »Ruzsa-fa« nevet viseli s Rózsa Sándortól kapta a nevét. A sokézer holdnyi kiterjedésű legelőn a magányos pásztornak ez adott nyugvó pontot, egyben tájékozódást az utasnak és a betyároknak. A nevezetes Sándor

bandájának tagjai az ágára aggatott felekkel a-ták tudtul egymásnak, hogy merre mentek, vagy honnét várható az üldöző pandurok. Magassága 23 méter, mellmagassági átmérője 117 centiméter. A földtől számított hat méter magasságban ágazik el, szabályos koronája 17 méter átmérőjű.

A csongolei erdőben van

KILENC DARAB 136 ÉVES

kocsányos tölgy és volt egy vadkörtefa, ezeket 1805-ben telepítették mesterséges uton. A tölgyek még egészségesek, a körtefát néhány év előtt prozva kivágták.

A csomoros, vagy feketenyárfa életkora homokon nem haladja túl a száz évet. A csongolei erdőben 1924-ben pusztult el a csomoros nyár ősfája, amelyet 1825 körül ültettek ki. Belseje már jóval előbb kikorhadott, tanyai gyerekek szertettek benne játszani. Utolsó éveiben csak a járulékos rügyek-alkotta hatalmas csomókból fejlődtek sovány gallyacskák. A csúcsa rég száradásnak indult.

A ruki erdőszélén, a csószház mellett, van egy 105 év körüli himbarkás eperfa, melynek növekedése még a mai napig is kifogástalan, bár egy levágott 45 centiméter vastagságú ág-seb helyén korhadás található a derekán. Azonban az ág repedésében 2—3 cm. légygyökerekkel nevelt, ami a legnagyobb ritkaság. Magassága 28 méter, mellmagassági átmérője 127 cm. A korona átmérője 13 méter.

A vetyeháti nagy szürke nyárfa kora 130 év körüli. Magassága 30 méter, mellmagassági átmérője 236 centiméter. Az elágazás a koronán 215 cm.-nél kezdődik. Van tizenöt vastag ága, melyekből nyolc darab 45—128 centiméter vastag. Meg kell emlékezni!

A RÉGI SZENT DEMETER TEMPLOM HOMLOKPARKANYAN

magról kelt bálványfáról is. (Micsoda kontraszt! Bálvány a templomon.) Hóni fanemeink közül az ákác kivételével talán egy fa se tud természetes uton olyan jól felújulni, mint ez. Magja a 3—4 cm. hosszú szárny közepén fekszik, amelynek csúcsa felkunkorodik és ennek segítségével a szél minden akadályon át könnyen szállítja. Így jutott el a Demeter-templom homlokzatának 20 méter magas párkányára is. Ott kikelt és négy évig élt. A templomot 1925-ben lebontották és ekkor a bálványfácskát is elmozdították a helyéről, átültették a Stefániára, a Dankó-szobor mellé. A 20 éves fa egészségesen növekedik mostanra helyén a »magaslati klímá« után is.

Természeti emlékek a királyhalmi várostanya és az erdőéri szakiskolához vezető út melletti területen elültetett fák. Kilenc kocsányos tölgy és három fekete dió. Erzsébet királyné facsoportja a neve, kegyelettel ültette a város 1898-ban.

Körülbelül ugyanabban az időben ültették 12 darab kocsányos tölgyvet a ruki és a mérczes erdők közötti lapos járásban az 1849-ben legyilkolt honvédtisztek nyughelyén.

Ugyancsak milleniumi emlék a csongolei várostanyán levő tizenkét, szépen fejlődött, kocsányos tölgy.

LEGENDA

is született a fanyán, bár nem tartott sokáig. Az ujpálincás-erdőben az egyik tisztás szélén volt egy nagyobb méretű öreg csomoros nyárfa. A század elején az a hit kapott szárnyra, hogy valaki látta rajta Szűz Máriát. Erre megszaporodtak a »látók«, egyaránt asszonyok és férfiak, valaki korlattal kerítette körül a fát, aztán ajtatós kezek ráaggattak egy Mária-képet. A nép egyre nagyobb tömegekben látogatta a szent helyet, volt eset rá, hogy holdvilágos estén háromszáz kocsira való hívő imádkozott körülötte. A fa azonban 1904-ben beleszett a vágásba s a részes munkás, akinek parcellájában volt, a szomszédosokkal együtt szó nélkül kivágta. Nagyobb feltűnést se keltett, a zarándoklás pedig megszűnt. Meghatott Kiss Ferenc hangja, mikor búcsút veszünk tőle.

— Mint fiatal ember kezdtem meg a munkát, hogy megőszült hajjal búcsúzzam egész életem színpadától. Családom után a szegedi erdő áll legközelebb hozzám, ez nyomta életemre a bélyegét. Sok örömet, meglepédest nyújtott, a fák sugárása sok szépről regélt. Tudományos kutatásaim egy-egy határköve szerzetes megnyugvással tölt el, de aggodalommal gondolok arra, hogy az erdők jövője meddig tekinthető biztosítottak? Hiszem, hogy amíg az erdők állami kezelés alatt állanak, nem kell félni őket. Mert nem csak a szigorú, szakszerű ellenőrzés alatt álló kezelőtiszt nyújt biztosítékot, hanem a feleltes halál-ságok nagytudású és felelősségtérzettel teli tisztviselőgárdája is. Tárgyalhatóságukat viszont az erdőbirtokossal és a törvényhatósági tagokkal szemben az idegen befolyás által nem gátolt függetlenségük is biztosítja.